

**Celoštátne kolo súťaže Liečivé rastliny
10. ročník, školský rok 2004/2005**

PÍ SOMNÝ TEST – kategória S

Číslo súťažiaceho

Počet bodov

Každú úlohu si pozorne prečítaj. Správne odpovede na otázky zakrúžkuj alebo doplň na vyznačené miesta. Želáme ti úspešné vyriešenie testu.

1. Na obrázkoch sú rastliny, z ktorých sa pripravuje čaj proti prechladnutiu – na vypotenie. Uveď ich slovenské názvy (stačí rodový názov).

2. Prirad' k názvom liečivých rastlín čeľad', do ktorej patria (a–f):

Rastlina	Čeľad'
d'atelina lúčna	
hloh obyčajný	
kapsička pastierska	
lopúch plstnatý	
mäta pieporná	
pľúcnik lekársky	
repík lekársky	

Čeľade: a) astrovité, b) bôbovité, c) borákovité, d) hluchavkovité, e) kapustovité, f) ružovité

3. Prirad' ku každej obsahovej látke pravdivé tvrdenie (stačí napísať príslušné písmeno).

Éterické oleje – silice:

Fytoncídny:

Saponíny:

Triesloviny:

- a) sú to látky glykozidickej povahy, ktoré vo vode penia, majú priaznivý účinok pri vykašliavaní hlienov (divozel, breza), vo väčšej koncentrácii môžu spôsobiť rozklad červených krviniek.
- b) majú protibakteriálne účinky. Sú zvieravej chuti. V terapii sa využívajú na zastavenie hnačiek, krvácania, pri liečení zápalových ochorení (plod čučoriedky, vňať repíka, dubová kôra).
- c) sú prchavé látky, ktoré dodávajú rastline príznačný pach. Majú rôzne využitie. proti kašľu, ako korenina (majorán), na povzbudenie chuti do jedla (mäta).
- d) súhrnný názov pre látky, ktoré majú antibiotické účinky, ktoré ničia mikroorganizmy. Často sú označované ako rastlinné antibiotiká (repík, ľubovník)

4. Výluh z rastliny vo vode za studena sa nazýva:

- a) tinktúra
- b) odvar
- c) macerát
- d) zápar

5. V ktorej liečivej rastline sa nachádza látka, ktorá spevňuje cievy – rutín?

- a) repík lekársky
- b) jarabina vtáčia
- c) baza čierna

6. Ktoré z uvedených látok neobsahuje hloh obyčajný?

- a) asparagín
- b) zmes katecholových kyselín
- c) triesloviny
- d) lupulín
- e) vitamín B, C
- f) flavonoidy

7. Kedy je vhodné zbierať liečivé rastliny ak sú predmetom zberu cibule?

- a) po daždi
- b) za suchého, slnečného počasia
- c) po odkvitnutí
- d) za daždivého alebo hmlistého počasia
- e) po skončení vegetačného obdobia, keď vňať začína žltnúť a zasychať

8. Prirad' k jednotlivým rastlinným drogám ich liečivý účinok (stačí napísať príslušné číslo):

- a) kvet lipy a kvet bazy
- b) vňať hlohu
- c) vňať pľúcника a kvet divozelu
- d) vňať repíka, mäty a ľubovníka
- e) koreň lopúcha a vňať brezy previsnutej
- f) plod jarabiny a koreň lopúcha

- 1. umožňujú odkašliavanie
- 2. pôsobia proti cukrovke
- 3. podporujú činnosť pečene a žlčníka
- 4. znižujú vysoký krvný tlak
- 5. vyvolávajú potenie
- 6. podporujú rast vlasov

9. Dopln' chýbajúce názvy obsahových látok.

- a) Rastlinné orgány, ktoré obsahujú treba zbierať neskoro popoludní, lebo silným žiarením sa strácajú.
- b) sú účinnými látkami napr. repíka a liesky, majú zvieravé a protibakteriálne účinky, preto znižujú dráždivosť a bolestivosť pri zápaloch.
- c) povzbudzujú činnosť tráviaceho ústrojenstva sú horkej chuti.

10. Zakrúžkuj pravdivú informáciu.

- a) Predmetom zberu hlohu jednosemenného je list, vňať a plod.
- b) Nakoľko kapsičku pastiersku považujeme za jedovatú rastlinu, jej používanie bez lekárskeho dozoru je nebezpečné.
- c) Najvhodnejším mesiacom na zber listov liečivých rastlín je mesiac september.

11. Pri sušení liečivých rastlín je pomer zoschnutia najvyšší u:

- a) kvetov
- b) vňate
- c) koreňov

12. Veľa liečivých rastlín patrí do čeľade hluchavkovitých. Ktoré znaky a vlastnosti majú spoločné?

- a) farbu kvetov
- b) čas kvitnutia
- c) pyskovité kvety
- d) štvorhrannú byľ
- e) rastú v lesoch
- f) pomáhajú pri liečbe chorôb dýchacích orgánov

13. Od čoho závisí liečivá sila rastlín?

- a) od spôsobu ošetrovania počas vegetačného obdobia
- b) od počtu jedincov (rastlín) rastúcich na určitej ploche
- c) od obsahu účinných látok, ktoré súvisia s obdobím zberu
- d) od nástrojov zberu

14. Ktorá z uvedených rastlín sa používa pri chorobách srdca?

- a) hloh obyčajný
- b) jarabina vtáčia
- c) mäta pieporná

15. Medzi vonné obsahové látky patria:

- a) alkaloidy
- b) glykozidy
- c) silice
- d) triesloviny

16. Dopln, čo je predmetom zberu uvedených liečivých rastlín (stačí napísať čísla) a priradiť k nim názvy drog (stačí napísať správne písmená).

Rastlina	Predmet zberu	Názov drogy
baza čierna		
divozel veľkokvetý		
kapsička pastierska		
lieska obyčajná		
lipa veľkolistá		
lopúch plstnatý		
ľubovník bodkovaný		
repík lekársky		

Predmet zberu: 1. koreň, 2. kvitnúca vňať, 3. list, 4. kvet, 5. plod

Drogy: a) Folium coryli avellanae, b) Folium agrimoniae, c) Flos verbasci, d) Flos sambuci, e) Flos tiliae, f) Herba bursae pastoris, g) Herba hyperici, h) Radix lappae

17. Ktorá z uvedených rastlín spôsobuje citlivosť na svetlo?

- a) repík lekársky
- b) kapsička pastierska
- c) ľubovník bodkovaný

18. Drogy Flos crataegi a Fructus crataegi sú predmetom zberu:

- a) jarabiny vtáče
- b) brezy previsnutej
- c) hlohu obyčajného

20. Prirad' k názvom liečivých rastlín im zodpovedajúce obsahové látky (a–f).
Do tabuľky netreba písať celé názvy, stačí dopísať správne písmená.

Rastlina	Obsahové látky
baza čierna	
brečtan popínavý	
breza previsnutá	
d'atelina lúčna	
chmeľ obyčajný	
jarabina vtáčia	

Obsahové látky: a) asparagín, b) betulín, c) helixín, d) humulón, e) sambunigrín, f) sorbit

21. Vyznač, ktoré z uvedených liečivých rastlín sa používajú proti kašľu a pripíš k nim, ktorá časť rastliny sa používa ako droga proti kašľu (kvet, plod alebo vňať).

- a) jarabina vtáčia
- b) divozel veľkokvetý
- c) lieska obyčajná
- d) hloh obyčajný
- e) lopúch plstnatý
- f) pľúcnik lekársky

22. Napíš názvy označených častí rastlinného tela vo vedeckom (latinskom) názvosloví.

